

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto

15.02.2024

Oikeusministeriö

VN/5137/2022

Rajavartiolaitoksen esikunnan lausunto valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista

Oikeusministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitokselta lausuntoa valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevasta muistiosta sekä valmiuslain yleisistä kehittämistarpeista. Rajavartiolaitoksen esikunta pitää varautumisvelvollisuutta koskevia työryhmän ehdotuksia pääosin kannatettavina. Nykypäivänä poikkeusoloja yleisempiä ovat erilaiset normaaliolojen häiriötilanteet. Tämän vuoksi yleistä varautumisvelvollisuutta koskeva säännös olisi perusteltua muotoilla uudelleen siten, että siitä selkeästi ilmenee julkishallinnon velvollisuus varautua myös normaaliolojen häiriötilanteisiin.

Muistiossa todetaan, että CER- ja NIS2-direktiivien kansallinen täytäntöönpano ei poista tai vähennä tarvetta varautumista koskevalle yleiselle sääntelylle valmiuslaissa. Rajavartiolaitoksen esikunta tuo tältä osin esille, että turvallisuusviranomaiset, kuten Rajavartiolaitos, on tarkoitus rajata kyseisten direktiivien velvoitteiden ulkopuolelle. Kun otetaan huomioon turvallisuusviranomaisten keskeinen merkitys yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa, varautumisvelvollisuuden sääntely on erityisesti CER- ja NIS2 -direktiivien velvoitteiden ulkopuolelle jäävien toimijoiden osalta tärkeää.

Useat viranomaistoiminnot ovat käytännössä täysin riippuvaisia muun muassa yksityisten yritysten viranomaisille tuottamista tukipalveluista ja muista ostopalveluista. Työryhmän esitystä siitä, että valmiuslakiin tulisi sisällyttää nimenomainen säännös, joka velvoittaa varmistumaan varautumisvelvollisuuden toteutumisesta myös silloin, kun varautumisvelvollinen hankkii tehtäviensä hoitamista tukevia palveluita sopimusperusteisesti yksityisiltä yhteisöiltä, voidaan tämän vuoksi pitää kannatettavana.

Valmiuslakityöryhmä katsoo, että valmiuslain varautumisvelvollisuutta ei ole mahdollista tai tarpeellistakaan säätää merkittävästi voimassa olevaa säännöstä yksityiskohtaisemmaksi, koska varautumisvelvollisuus koskee kaikkia hallinnonaloja ja hyvin erilaisia toimijoita. Rajavartiolaitoksen esikunta yhtyy tähän arviointiin. Rajavartiolaitoksen esikunta ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena, että valmiussuunnitelman vähimmäissisällöstä säädettäisiin kovin tarkasti laissa. Suunnitelman käyttöala, käyttötarkoitus, organisaatiotaso ja aikajänne vaikutta-

vat hyvin paljon suunnitelman sisältöön. Esimerkiksi turvallisuusviranomaisilla voi olla hyvin erilaisia valmiussuunnitelmia. Rajavartiolaitoksen esikunta arvioi, että liiallinen ohjaus saattaisi kääntyä tarkoitustaan vastaan ja heikentää valmiussuunnitelmien laatua.

Muistiossa todetaan, että materiaalista varautumista olisi tarkoituksenmukaista hoitaa jatkossakin ensisijaisesti keskitetysti ja kustannustehokkaasti Huoltovarmuuskeskuksen kautta huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain mukaisesti. Rajavartiolaitoksen esikunta painottaa, että tästä huolimatta turvallisuusviranomaisten esittämät materiaalista varautumista koskevat muutostarpeet tulee huomioida välttämättöminä valmiuslain muutostarpeina.

Lausuntopyynnössä on pyydetty myös arvioimaan voimassa olevan valmiuslain kokonaisuutta ja toimivuutta sekä tuomaan esille valmiuslain uudistamisessa huomioon otettavia seikkoja. Tältä osin Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, että se on sisäministeriön rajavartio-osastona mukana valmiuslain uudistamistyössä. Rajavartiolaitoksen hallinnonalaa koskevat muutostarpeet ja muut huomiot esitetään tarkemmin siinä yhteydessä.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen

Lainsäädäntöneuvos

Anne Ihanus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 15.02.2024 klo 13:39. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

JAKELU

Oikeusministeriö

TIEDOKSI

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellinen osasto ja raja- ja meriosasto